

Bries

De waarheid heeft zich niet aan mijn begrip geopenbaard.
Als een bries in de nacht
heeft zij mij subtiel gestreeld.
Terwijl ik sliep wekte zij
in mij een vermoeden.
Een duiding van iets groots en zo intens.

Niets anders kan ik meer
dan zoeken naar haar oorsprong.
Waarheen dat leidt,
ik weet het niet.
Haar adem heb ik herkend,
het is een geur van thuis.

Nergens zie ik een begrijpelijk signaal.
Nergens vind ik een duidelijk houvast.
Enkel sporen van een bries.
Zij waait in mij:
Leef jij! En jij komt thuis.

Ik kan alleen maar volgen,
misschien laat ik wat kleine sporen na.
Zo men wil, kan men mij voorbij zien gaan.
Misschien breng ik een bries.
Want ik heb niets begrijpelijks te duiden,
slechts twijfel, vermoeden en vertrouwen.

Misschien duidt mijn pad en spoort zij aan
Ga! Ga naar het land dat de wind jou wijst!

28-11-03

Taal zal voorlopig verwondering zaaien

De vrijheid van het stamelen.

Stamelend schieten mijn woorden steeds aan de werkelijkheid voorbij. Ruw en onhandig gooi ik brokken wilde woordstrengen om mij heen. In een mist tast ik het leven af. Met een trillende vinger wijs ik ongeveer in de richting van de zon. Zou ik haar aankijken, mijn ogen zouden verschroeien. Zo probeer ik het onmogelijke toch mogelijk te maken door het onduidbare aan te duiden en door het onbereikbare stuntelig aan te wijzen.

Wat is het moeilijk om met het verstand het onverstandige te verstaan en te verslaan. De rede zou eerst zelf wijs moeten worden en nederig buigen voor wat zij niet kan omvatten. Haar zelfoverschatting moet eerst schrompelen voor haar eigen onbegrip. Zij is slechts een onhandige aanwijsstok en niet het aangewezen. De rede is een beperkt instrument.

Pas dan begint het vrije stamelen en aarzelen. Dan zouden de lagen zich af kunnen pellen, de lagen van de illusies en kennis. Maar de rede en de kennis zijn zo ijdel en dominant. En als zij hun grenzen tegenkomen, vluchten zij in vooronderstellingen of regels. En grote God er is zoveel meer dan de rede kan bevatten en het is al zo vaak verteld.

Verlangend reik ik uit naar de vrijheid en zoek de uitweg. Af en toe krijg ik op dat smalle pad een uitzicht cadeau. Even een klein scheurtje in het donkere nachtdoek. Dan schijnt alles mij toe als verbazend nieuw en wordt mijn blik weer verwonderd jong als van een kind. Even ben ik vrij van oordeel en reikhals nieuwsgierig vol verlangen en vertrouwen naar wat het kind fascineert, maar niet begrijpt. En daar ergens verscholen glanst zij, die eeuwige en vredige vrijheid. De zwartste angstwolken blijken luchtballen van in licht verdamp water, met gouden randjes. Want noch het licht, noch de diamant zijn op zich van essentiële waarde. Slechts aan hun schitterend spel van breken in elkaar danken zij de fascinatie van hun bestaan.

23-11-03

Aarzelend op weg.

Het laatste afscheid brokkelt nog na in mijn keel. De verwachtingsvolle spanning van het ijle nieuwe en het zware kreunen van het mogelijke gemis van het vertrouwde, snijden en wringen door elkaar. Het vertrouwde vanzelfsprekende comfort jouwt mij uit en trekt mijn zelfvertrouwen in twijfel. Nog even zie ik om naar het kleiner wordende rode zwaaiwleekje van mijn vriendin. Met een kus en een onzeker 'tot gauw', lieten onze handen elkaar los. De oude bomen langs de weg werpen een wirwar van schaduwpaden op het asfalt. De lucht boven mij breekt zich door de kale lentetakken. De graskant langs de weg is bedekt met een pantervelletje van honderden bedauwde spinnenwebjes. De voorjaarszon droogt de tinteling van mijn tuimelende emoties. En daar komt de eerste aarzelende stilte mij tegemoet.

Gisteren bij het vertrek uit de Catharina kerk was ik overrompeld door de aandacht en steun van onverwacht veel mensen. Het deed me goed maar maakte me tevens onhandig verlegen. Zoveel mensen, die geraakt zijn door mijn dwaze plan om een lang stuk te lopen. Door wat? Door wie? Waarom en waarvoor is men zo aangeraakt? Het is zeker niet aan mij te danken. Blijkbaar sluimert er iets, er ligt iets hoopvol te wachten om gewekt te worden. Door een snaar, die aangestreeken werd door een toevallige passant, klonk in ieder van ons even een zelfde toon. Ik weet het niet, ik ben slechts een voorbijganger, die wat aandacht trekt. Mooie woorden, handen, kussen, kleine intenties en attenties, een lied over licht in de morgen wuiven mij uit. En dan in het vroege ochtendlicht op pad. Ik word door een klein uitzwaaigezelschap geëscorteerd naar de eerste koffiестop in een boscafé. Met koffie en gebak ontstaat een vrolijke verjaardagsstemming als voorzet naar het tweede afscheid. Stil bij elkaar gaan Rineke en ik daarna alleen verder naar de Achelse kluis.

'Een twee drie in Godsnaam', zo telden de etappes van het vertrek zich af. Voor mij liggen talloze onbekende parkoersen. Thuis zullen velen in hun hart met me meelopen. En nu ga ik alleen verder met veelzijdige bagage en voeding in het hart. Een liefdevolle bagage die mijn tred en zware rugzak vandaag voelbaar lichter maakt. Maar er gonst een bezwarend gevoel door mij heen. Wat is het moeilijk voor me om al die attenties te aanvaarden. Tijdens de hele tocht zal dit een terugkerend gevecht blijven: accepteren dat ik door anderen gedragen kan worden.

Het duurt even voordat het alledaagse thuis uit lichaam en geest vervaagt. Als ik me teveel met die gedachten bezighoud, verlies ik prompt de markeringen, ben de weg kwijt of struikel letterlijk. Plat in de modder realiseer ik me met een mond vol vloeken, dat ik eerst door de knieën moet om daarna weer op te kunnen veren. Of toen ik in een vieze wei scholletjes springend een milieu-onvriendelijk dorp vervloekte en prompt uitgleed. Geërgerd door de smurrie op mijn schoenen, mis ik het pad en moet later door een vieze sloot waden. Vervolgens zakke ik aan de andere oever tot aan mijn middel in de rioolsmurrie. Ook weer een mooie leerschool om met aandacht terug te blijven keren in het hier en nu, zonder te veel af te dwalen in wat was of wat komt. Bovendien wordt mij hiermee duidelijk dat ik alert moet zijn opdat de emotie niet de leiding neemt. Veel ervaringen klein en groot zijn metaforen van het 'normale' leven.

Prachtige paden, schitterende landschappen zijn beloften voor wat nog komen gaat. Dat is hoopgevend, dat is voortstuwend. Evengoed zijn er de onontkoombare saaiheden van stad en industrie die ik moet doorlopen. De spanning van het onvoorspelbare en het saaie herkenbare. De spanning om in de zon of tussen de regen of sneeuw het landschap te zien en te waarderen, maakt me dorstig naar het nieuwe. Toch zit in elke voetstap een aarzeling, dat heb ik vandaag toegegeven. Ik loop weliswaar op gemarkeerde paden of vind mijn weg met kaarten of op aanwijzingen, maar ik loop niet helemaal ongebaand. En toch die aarzeling. Wat is dat? Elke keer die stap die een gevoel geeft van: Wat nu? Ik verlaat wat bekend is en beweeg in onbekendheid. De vraag accepteren en waarderen is er verantwoordelijk voor zijn; Wat nu? Eerst maar eens aandachtig in het NU verblijven, niet te veel in wat was of wat komt. Zo ga ik schoorvoetend op weg naar een ongrijpbare bestemming. Zo'n tocht is niet van tevoren uit te denken. Blijmoedig, bewust van vele kansen vervolg ik hoopvol de opbloeiende tocht. Mooie gedachten, diepe beschouwingen, lastige overwegingen en dierbare beroeringen struikelen met me mee.

Luisteren en aannemen

Er was gisteren geen camping in St. Remy. In een café kreeg ik wat onduidelijke aanwijzingen. Mijn zoekende gestalte deed een dame uit haar autootje stappen. Zij nodigde me uit een plekje te zoeken in haar tuin. Ik overwin mijn verlegenheid en aanvaardde dankbaar het gebaar. In de tuin werd ik welkom geheten door haar dochter en haar man wees me de douche en toilet. Hij vertelde dat zij jaarlijks vele wandelgasten ontvangen en op hun gazon laten kamperen. Velen worden misleid door het Gr5 boekje.. Toen ik 's ochtends afscheid wilde nemen werd gevraagd even binnen te komen. Daar stond een uitgebreid ontbijt voor me klaar, compleet met koekjes en chocolaatjes toe. Zo veel hartelijkheid, dat beloofde veel goeds) voor de thema's van de tocht; luisteren, ontmoeten, openen, verbinden, (ver)geven en ontvangen en verbreederen. Slechts mijn dankbaarheid werd aanvaard.

Ondertussen ben ik nu op mooie, langzaam glooiende paden beland. De lente danst om me heen. Knoppen breken door hun winterjasjes en strekken hun blad of bloem uit in het kille aprilklimaat. Vanaf de bosgrond knipogen verleidelijke tere bloemenhartjes met aureooltjes van parelwitte bladertandjes naar mij. Alles gonst van leven en voortgaan van leven. Bijen gonzen, vogels dragen takjes, schreeuwen en fluiten om een partner of knokken aan de grens van onzichtbare territoria. En ik... ik ben stil vandaag even geen bevindingen en beschouwingen. Het lege lopen is bijna dwangmatig, een rusteloze drift. De natuur die zich ontdoet van het gepeins van de winter en (de) driften die ik om mij heen voel, werken aanstekelijk. Ik voel het in mij zoemen. Het drijft me voort maant het gepeins tot stilte. Het ontluikt in mij oerverlangens van leven, die zich openbaren in de erotische fantasieën tijdens mijn dromen. En ik... ik luister... Dagen als deze doorleven is een fantastische dagtaak. Het opnieuw leren luisteren zoals ik me dat voorstelde is aan het veranderen in een overgave aan wat zich aandient op het moment.

Schrijven of tekenen op zulke dagen komt als vervreemdend voor. Schrijven doe ik daarom pas daags nadien of zelfs later. Ik moet me er echt toe zetten. Want ook al is het nu zoals het is, er dient zich duidelijk iets aan wat gezegd wilt zijn. Dat wordt ook aanvaard, maar ik weet heel goed hoe snel zulke ervaringen wegwijnen in het gewone rumoer van alle dag. De kleine schoonheid wordt snel en onherroepelijk vermorzeld door de gewelddadige patronen van drukdoenerigheid en denken. Stap voor stap loop ik over paden die stuk voor stuk 'loslaten' lijken te heten. Ontwakend in werkelijk 'nu' ga ik door mistwolken die achterblijven nadat de vertouwde patronen langzaam in rook opgaan. De overgave om te luisteren naar de fluisterende bakens in het onzichtbare om mij heen, vergt af en toe het uiterste van mijn vertrouwen.

Ik zit nu tijdens de ochtendkoffie in een eenvoudig café eindelijk te schrijven. Een rustige aanvang van een lange dag. Vandaag wil ik naar Banneux, een bombastische pelgrimsplaats. Het is een populair heiligdom, dat is ontstaan ter ere van een verschijning van een heilige Maagd Maria. In de winter van 1933 moet zij meermalen aan een arm kind verschenen zijn en haar opdrachten en wensen gegeven hebben. Of ik daar op deze dag nog voor het donker zal arriveren, is nog maar de vraag.

Ondertussen ben ik getuige van een 'goed' vaderschap. Een jonge vader kan de kroeg en zijn vrienden blijikbaar niet goed missen. Zoonlief vraag niet veel aandacht. De driejarige speelt een fantasievol spannend spel met ballen op de pooltafel. Een voor een gooit hij de ballen in de gaten. Hij wil zijn vader vol trots laten meegenieten van zijn sensationele treffers. Maar er is nauwelijks aandacht. Wel heeft pa alle aandacht voor het bier en de brallende vrienden. Zo gaat dat... Ik geef het manneke een compliment en mijn koffiekoekje als hoofdprijs. Blij als een kind (!) is het ventje: "Papa, papa, gardé!" Maar non, pas d'interesse. Het ventje is al niet eens meer teleurgesteld. Wanneer houden zijn pogingen op om vader deel te laten nemen aan het echte leven? Hoe is het dan met het kind gesteld? Ik drink nog een koffie, die mij niet meer smaakt en geef het koekje als troostprijs voor mijzelf aan het ventje.

Kneden en hakken

Er is zoveel dat indruk maakt, zoveel dat ik niet kan omschrijven. Al die indrukken zijn slechts splinters van een nog te onthullen werk. Er is heel veel knijpen in de klei nodig om een goed beeld te maken, er zijn heel veel slijpkorrels nodig om een steen te polijsten. Het is niet van belang waar, wanneer en welke knedingen en slijpsels plaatsvonden. Van belang is de inspiratie, de overgave, de intentie en de moed. De vorm zit er in, hij hoeft slechts ontdekt te worden. Dat weet de beeldhouwer, die een steen staat. Hij moet luisteren naar het gemeenschappelijke hart van hem en de steen. Hij zal de moed moeten hebben om de eerste slag te slaan. En hij zal voortdurend opnieuw de moed moeten hebben voor elke volgende slag. Zo gaat dat ook in deze tocht; de richting en de intentie zijn duidelijk en goed. Maar elke keer weer is er een nieuwe, 'eerste' moedige stap nodig. En elke stap hoort vol overgave en intentie te zijn. Zoniet, dan wordt overgave een opgave en kost alles moeite en pijn en dreigt het verdwalen. Overgave is afgeven, loslaten om tot de vorm te komen. Een beeldhouwer weet, dat elke splinter die hij afhakt, afgeven is. Loslaten met het vertrouwen dat achter die splinter het beeld zal verschijnen. Toch weet hij dat het uiteindelijk niet gaat om het materiele beeld. Hij weet dat het werk ergens naar verwijst. Je zou kunnen zeggen dat zijn kunstwerk een richtingaanwijzer is. Om te zien waarnaar verwezen wordt moet je vanuit het juiste perspectief kijken en de taal willen verstaan. Kunst spreekt door het kunstwerk en jij moet luisteren met je hart, anders is het voor jou nutteloos. Zo is het ook met deze tocht; iedere stap vraagt een beetje moed en laat de vorige achter zich. Deze tocht verwijst met adembenemend perspectief en een bijzondere, eigen taal. Hoe lang moet er nog worden 'gewerkt'? Ik weet het ook niet. Waar dit toe leidt kan ik nog niet overzien. Het is niet belangrijk. Het leven nu hoeft slechts geleefd te worden. De tijd zal, indien nodig, inzicht en begrip brengen.

Oase

De beklimming op het eind van deze dag is nogal pittig. Op 1600 m waaien er eindelijk gaten in de wolken. De bergen en meren maken een sluierspel met de dreigende lucht in het late licht. Stil wordt het vanzelf. De voordracht sluit af met een gordijn van regen en langzaam dooft het licht. Helaas is 'boven' op de Rigi alles gesloten en kan ik geen intiem vlak weidje vinden voor de tent. Dalend naar 1400 m vind ik mijn tijdelijk thuis. De volgende dag volg ik in vaal licht een bergpad. Ik loop in de wolken en hoor in de ruimte om mij heen een klokkenspel van geluiden. Water hoor ik in snelle beken van de berg springen, koebellen kabbelen en klateren omhoog en omlaag. Vogels prikken schelle gaten in de lucht of krassen luide strepen in mijn oor. Het geluid van mijn schoenen en stokken probeer ik ritmisch mee te laten klinken, maar ik voel me onhandig a-muzikaal. In deze prachtige stilte mis ik niets, ook het uitzicht niet. De sneeuw die hier en daar nog ligt, waarschuwt dat de kou niet ver weg is. Na een slopende afdaling eindig ik zeer vermoeid de dag op een camping in Brunnen. De nacht regent en koelt. De ochtend blijft in de nacht en ik slaap uit onder het tikkend tentdoek. Eindelijk, aan het einde van de ochtend is er een droog plekje in de lucht en ik pak snel in. Na een kwartier komen de koelte, wind en water terug en blijven zij mij vergezellen. De gang zit er niet goed in en ik blijf te lang schuilen in een hutje. Tegen beter weten hoop ik op droog weer. De cape is inmiddels aan de binnenkant ook nat. De moed lang verder te lopen is sterk verdund. Dan moet het toch verder en kom ik in het dorpje Morschach, waar een aanwijzing duidt op een aantal kapellen langs de weg. Gelukkig, dat mensen vroeger zo geraakt waren dat zij wegen versierden met kapellen en kerken. Ik zet me in beweging naar een 'St. Franciscuscapelle' om daar weer even bij te komen. Regen, koude en wind gaan mee. Ruim voor de kapel staat een bordje met pijl: 'Antoniushaus Mattli cafeteria altijd open'. In de druipende regen is nog een Tau - teken in een spiraal vaag te onderscheiden. "Volg!", klinkt het door m'n koude botten. Het kost me dit keer nauwelijks moeite te luisteren. Ik kom aan bij een Franciscaanscentrum voor training, vorming en bezinning. Restaurant, overnachtingsmogelijkheden naar keuze, bibliotheek, kapel, terrassen, binnentuin en een uitzicht op de bergen ... Nee maar! Luxe, comfort en een warme deken. Uiterst vriendelijk word ik ontvangen. Ik ben op het midden van de weg tussen Eindhoven en Assisi. Ik blijf een tijdje in deze warme jas, tot broeder zon de dag weer beheerst. Maar eerst dank ik de zusters kou, wind, regen en de 1000 km vermoeide stappen, die achter me liggen.

Opzien

Ik zag tegen bergen op
en kon hen niet bevatten.

Met moeite beklim ik er een
en zie mij omringd door vele(n).

De bergen zijn mijn kleed,
mijn huis,
mijn weg,
mijn steen.

Hoe wonderlijk dit te begaan
en zie, alles wordt een.

Omvatten

Een berg beklimmen
is een berg omvatten.

Tegen een berg opzien
wekt alleen ontzag
en zinloze huivering

Suske en Wiske

Onverschillig neemt de serveerster het 20 frankbriefje van mij aan. Ik staak mijn poging om het achterliggend verhaal aan haar te vertellen. Het lichte ophalen van haar schouder is duidelijk. Ik verschuil mij achter mijn pen en krabbel verder.

Een onhandige afscheid, een handdruk en Edi gaat naar rechts en ik rechtdoor. Dat was dus de barmhartigheid, een oude deugd. Een versleten woord, dat nog net niet is weggespoeld met de grote stromen badwaters van de laatste decenia. Willy van der Steen heeft de zeven goede menselijke werken als onderwerp gebruikt in zijn stripboekje: 'Suske en Wiske en De Zeven Snaren'. Een poging om ze nieuw leven in te blazen. Barmhartigheid of mededogen lijkt in onze geïnstitutionaliseerde consumptie cultuur bijna wegge-coca-colaat. Maar ik mocht ze nog eens ontmoeten.

In de lucht hangt de dreiging van kou en onweer. Het einde van de dag nadert. Vol vertrouwen loop ik het stadje binnen met een adres van een klooster op zak. Mij is verteld, dat ik er een gastvrij onderkomen kan verwachten. Een idyllische weggetje erheen, versterkt mijn verwachtingen. Ik bezoek eerst de fraaie kapel en dank de overwinningen van de dag. Met veel tegenzin heb ik vandaag een oase verlaten en heb ik me er stevig toe moeten aanzetten om een uiteindelijk prachtig pad te volgen.

Nog even moet ik de schroom overwinnen om aan te bellen. Een broeder doet open. Zijn schuchtere blik wekt mijn verlegenheid. Onzeker stel ik me voor en leg uit wat ik aan het doen ben en waarom ik nu aan de deur sta. Aarzelend staat hij mij te woord met ogen die zijn argwaan nauwelijks kunnen onderdrukken. 'Nee, dat is niet zomaar mogelijk. Dat had eerst afgesproken moeten worden. Daar kan ik niet zomaar

toestemming voor geven. Ik kan u wel geld geven voor een hotel...’ De spijt dat ik aangebeld heb en hem en mij hiermee in verlegenheid hebben gebracht kruipt door mijn lijf. ‘Nee, nee, ik kom niet voor geld’ probeer ik. ‘Een eenvoudige ruimte is mij genoeg, ik heb alles bij me. Misschien dat ik mijn tent daar onder dat dakje kan zetten?’ hikkel ik. ‘Ik kan u zonder afspraak geen toestemming geven. U zult wel teleurgesteld zijn’, vervolgt hij. ‘Maar nee, u staat mij immers vriendelijk te woord’, lieg ik in een poging om het gesprek af te sluiten. Weer veronderstelt hij mijn teleurstelling en hij weet mij geen alternatief te bieden. Ik probeer hem en mij van onze verlegenheid te ontlasten en zeg met een glimlach: ‘Ach nee, dit is de ware Franciscaanse vreugde’. De broeder verstijft nog een beetje meer en ik realiseer me te laat de impact van mijn opmerking. Broeder Franciscus onderrichtte broeder Leo eens over de ware vreugde. Die was daarin gelegen, dat zij indien zijn niet welkom zouden zijn bij het klooster waar zij naar op weg waren, zij die teleurstelling blijmoedig zouden opvatten. Na een onhandig ‘Goedenavond’, gaan onze wegen uiteen.

Ik probeer mij vast te houden aan het dunne draadje blijmoedigheid, dat ik zojuist nog dacht te hebben. Kerkklokken trekken mijn aandacht. In de beschutting van die kerk wil ik bedenken wat ik kan gaan doen. Er vangt een dienst aan. Het evangelieverhaal over de ware wijnstok volgens Johannes prikt scherp bij mij naar binnen. Aangedaan volg ik de mis in de volle zaterdagavondkerk. Natuurlijk ben ik weer een opvallende verschijning. Mijn poging zo min mogelijk op te vallen werkt juist averechts. Op zeker moment geven de mensen om mij heen elkaar een gewoontegetrouwe vredesgroet. Een slonzig mannetje achter mij, drukt mij nadrukkelijk de hand. Na de dienst spoedt iedereen zo snel mogelijk weer naar hun eigen veilige wereld thuis. Ik blijf aarzelend achter op het kerkplein en heb niet de moed om iemand iets te vragen.

Dan komt het slonzige mannetje naar me toe en drukt mij een briefje van 20 frank in de hand. ‘Hier, jij bent met iets heel belangrijks bezig’, meen ik van hem te verstaan. Onthutst probeer ik de gave te weigeren, maar er is geen ontkomen aan. Ik versta hem nauwelijks, maar voor ik het goed beseft heeft hij mij meegenomen in een café. Mijn ongerustheid om een onderkomen te vinden voor de komende nacht is inmiddels erg groot. Het dreigende weer maakt het weinig aantrekkelijk om in het donker nog ergens in een veld een geschikt kampeerplekje te zoeken. Bovendien is er in dit stadje zo te zien geen goedkoop hotel te vinden. Een groot glas bier wordt mij voorgezet en ik word uitgevraagd door de bezoekers. Na de gebruikelijke lofprijzingen op mijn heldhaftigheid, drink ik de bierpul zo snel de beleefdheid toestaat leeg. Op mijn vraag naar een onderkomen blijven reële opties uit. Ik moet dus gaan en neem afscheid. Afrekenen mag ik niet.

Buiten is het al bijna donker. Het oude mannetje staat ineens weer naast me en maakt me duidelijk dat ik maar met hem mee moet gaan. Onderweg naar zijn pension, krijg ik een instructie hoe ik me tegenover zijn hospita moet gedragen. Een goed mens maar met een heftig temperament. Hij stelt zich inmiddels voor en ik begrijp uit zijn dialect, dat hij zijn boerenbedrijf heeft verkocht en nu in huist bij zijn voormalige huishoudster. De behuizing is heel klein, maar de hospita is erg gastvrij. Ik krijg weer bier en ben blij dat ik onderdak ben. Terwijl het inmiddels regent, maakt Maria een eenvoudige zeer stevige boerenmaaltijd klaar. Ik krijg nauwelijks te verstane levensverhalen te horen. Het is warm en gezellig. Als het slapen-gaan ter spraken komt, verhit het onderhoud tussen Edi en Maria. Maria vindt dat de eregast recht heeft op de enige logeerplaats. Dat is de sofa in het huiskamertje, waarop Edi altijd slaapt. Mijn aandringen, dat ik mijn spullen zelf bij me heb, heeft geen gehoor. Na een langdurig gedoe is het compromis gevonden. Van de sofa wordt een soort bed gemaakt, waarin Edi op mijn dringend verzoek ook mag slapen. De man heeft jicht en is slecht ter been. Dat hij een nacht in de badkamer door moest brengen is voor mij echt te gek. Uiteindelijk slaap ik die nacht naast Edi. De volgende ochtend geven deze goede mensen mij een ontbijt van het weinige dat zij hebben en stoppen mij nog wat toe voor een lunch. Maria speldt mij als grote vergeet-mij-niet, een margriet op de schouderband. Edi loopt met mij een stuk op om het juiste pad te wijzen en ik weet mijzelf een wijze les gegeven. Gewoon een hand aanreiken aan iemand die iets nodig heeft, het is zo simpel, zo ontwapenend, zo menswaardig.

Een weg van kleine wonderdjes

"Goede Dag Beste Mensen",

Zo groette Franciscus de inwoners van het dorpje Poggio Bustone, dat ligt op de bergrand van het prachtige dal van Rieti. Met zijn eerste metgezellen had hij de streek van Assisi verlaten, op zoek naar verdieping en verheldering van zijn inspiratie. Zijn radicale levenswijze werd in zijn geboorte omgeving nog niet gewaardeerd. Onzeker zochten hij en zijn broeders naar een levensvorm, die recht zou doen aan hun ontroering. Opgeroepen door het zuivere, het eenvoudige en kleine, maar vol overgave en vertrouwen, blijmoedig, zonder zekerheden en hang naar bezit. De simpele groet aan die bergbewoners was daar een uiting van. Zo'n benadering was men in die tijd van feodale onderdrukking en armoede niet gewend. Dat gebaar had voor die mensen zoveel betekend, dat nu nog steeds op 4 oktober een dorpsomroeper dan van huis tot huis gaat en iedereen groet met 'Buon giorno buona gente', goede dag beste mensen.

Er is mij erg vaak een goede dag of reis toegewenst of gewoon veel geluk. Ik werd wel eens verlegen van die eenvoudige gediensigheid die mij zomaar geboden werd. Onwennig omdat men mij met vertrouwen aansprak, terwijl ik voor hen toch ook een vreemdeling was. Het uitdrukken van simpele goede bedoelingen, heeft me ontroerd. Een praatje met een glas water of wijn, een kwijtgescholden of anoniem betaalde rekening, een route aanwijzing, wat eten of een onderdak, maar altijd simpel. Honderden handen hebben mij meestal onbaatzuchtig vooruitgeholpen. Hooguit vroeg men soms een eenvoudige intentie mee te nemen, of ergens een kaarsje te branden. Daardoor heb ik me erg welkom en thuis gevoeld op mijn pad. Daar ben ik erg dankbaar voor. Een lang snoer van de kleine wonderdjes is het geweest. Een talloze reeks steentjes, die mij zo vanzelfsprekend hebben gedragen, anoniem en betrouwbaar.

Natuurlijk waren er ook mindere momenten. De strijd met mijn innerlijke roerselen was pittig en onontkoombaar. Het lijf had te strijden met het hete weer en soms met de overwoekerde of gevaarlijke paden. Mijn vragen botsten wel eens op een muur van argwaan of ontwijkende onverschilligheid. Pijnlijk hoe moeizaam we elkaar af en toe benaderen. Pijnlijk om dan te ervaren hoe de angst het wantrouwen als een onneembare kloof in stand houdt. Mooi is weer te zien wat een simpele groet goed doet. Prachtig als ik bijvoorbeeld langs een drukke autoweg moest lopen en stuurse bestuurders mij een beetje de ruimte gaven en dat ik ze even zag glimlachen, als ik een hand op stak. Dan was het weer goed en had ik geen last meer van de saaiheid van zo'n stuk gevaarlijke weg. In een flits waren we even vreemde, maar goede vrienden voor elkaar.

Natuurlijk stootte ik wel eens tegen een 'steen', of verloor ik grip. Mijn onzekerheid en mijn (valse) bescheidenheid maakten het mij regelmatig lastig. Bij mij verminderde wel eens de overgave of waren vertrouwen en blijmoedigheid ver te zoeken.

Dan zocht ik de veilige zekerheid op van materieel comfort. Ik vergastte mij dan op een hotelletje of restaurant of ik belastte mijn rug met een overbodig luxe mondvoorraad voor onderweg. Heel comfortabel, maar afstandelijk en ...vermoeiend en uiteindelijk te duur.

Het ging goed. Niet sneller dan elke keer één stap vooruit. Een gewoon stukje lopen, zoals er gewoon dagelijks een stukje geleefd wordt. Het bijzondere was, dat ik opnieuw kon ervaren wat de kwaliteit van het simpele en naïeve was. Terug naar het directe primaire verband. Stap voor stap langzaam los laten wat te zwaar is of angstig maakt. Maar ook het loslaten van het immaterieel bezit, dat bezwarend is. Bij voorbeeld het koesteren van persoonlijk leed en verongelijkheid of het altijd buiten bereik leggen van het verlangen naar geluk. Ook de hoogmoedige struikelraden van de kennis en vaardigheid zijn niet aan het snoeimes ontkomen. Ik mocht het ik en mijn losser maken en het jou en dein respectvoller beleven.

12-10-2003

Leo van Vegchel

- L I C H T -

De impressie 'LICHT' is samengesteld uit delen van het dagboek en het fotomateriaal van de voettocht naar Assisi en Rome van Leo van Vegchel.

Hij is op 30 maart vertrokken en is 123 dagen onderweg geweest. Zoals herinneringen zich meestal niet volgens een chronologische patroon opdoemen, is ook deze impressie min of meer toevallig samengesteld. De impressies zijn versplinterde herinneringen met geheel eigen verrassende associaties.

De veelheid van ervaringen is erg verrassende geweest. Dit wordt uitgedrukt in de 123 'werkwoorden' die allen een ander facet van zijn ervaringen en overwegingen uitdrukken. Deze woorden verhouden zich allemaal met het woord 'LICHT'. Het woord 'LICHT' kan ook gezien worden als werkwoord, maar op de gebiedende wijs. De andere woorden laten zich eveneens in de gebiedende wijze lezen. Hierdoor wordt een sfeer van overweging en verdieping opgeroepen. Tijdens zijn tocht heeft hij dat zo op allerlei momenten ervaren.

Op de achtergrond doemt de tekening 'Overwinning' (1998) op. Zij is in deze samenstelling het symbool van de stimulerende kracht van hoop en vertrouwen.

Sinds zijn voettocht heeft tijd voor Leo een iets andere betekenis gekregen:

- Als men zich overgeeft aan het juiste seizoen en invloed ontkiemen de belangrijke dingen zich als vanzelf. Er is slechts vertrouwen, aandacht en mededogen nodig om de dingen tot rijke wasdom te brengen. -

Leo van Vegchel

- L I C H T -

baant, bedwingt, beklimt, beneemt, bergt, bevangt, bevat, beweegt, bidt, bijt, boeit, brandt, breekt, daagt, donkert, doolt, draagt, duidt, fascineert, fluistert, gaat, geeft, goudt, geurt, glanst, glijdt, gloeit, groeit, herbergt, is, keert, ketst, klaagt, kleurt, klinkt, kluistert, koestert, komt, kruipt, kruist, lacht, last, licht, liegt, ligt, luistert, markeert, merkt, neemt, omhult, omvat, onderscheidt, ontdoet, onthult, ontmoet, ontnemt, ontsteekt, ontvangt, ontvouwt, ontwaakt, opent, openbaart, overrompelt, passeert, plaatst, rechtvaardigt, reist, richt, rijst, scherpt, schijnt, schittert, schoont, schreeuwt, smoot, snijdt, speelt, spoort, spreekt, stelt, straalt, streelt, strooit, tintelt, troost, valt, veinst, verbergt, verbindt, verblijdt, verdiept, verdooft, verdriet, verduistert, verdwijnt, vereent, verenigt, vergaat, verguldt, verkilt, verlangt, verlicht, verlost, verrast, verschoont, verspreidt, verstilt, vertroebelt, vervreemdt, viert, vindt, vlamt, voedt, waakt, warmt, wijst, wordt, zijn, zilvert, zindert, zoekt, zuivert, zwerft.

30-03-03...30-07-03

123 dagen

